

Handläggare: Gunilla Arvór
Region Ytterstad
Administrativa byrån
Tel: 508 263 22
gunilla.arvor@gfk.stockholm

2003-06-30

Dnr 03-650-936:2

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Stockholms klotterkommissions rapport 2002-11-01. Remiss

FÖRSLAG TILL BESLUT

Gatu- och fastighetsnämnden besvarar skol- och kulturrotelns remiss med kontorets utlåtande.

Olle Zetterberg

Kerstin Darin
tf

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetskontoret har för yttrande fått klotterkommissionens rapport.

Klotterkommissionen har gjort en genomgång av klotterproblematiken när det gäller forskning, utveckling av nya metoder för att hjälpa ungdomar som fastnar i klotterkulturen, metoder för att förhindra nyrekrytering av klottrare, förbättra klottersaneringen och tekniska lösningar.

Kommissionen konstaterar, att samordning och sanering snabbt parallellt med genomförande av sociala insatser för barn och ungdomar är det som kan vara framgångsrikt i arbetet med att minska klottret.

Gatu- och fastighetskontoret delar den uppfattningen och vill speciellt framhålla att det är viktigt att det avsätts resurser inom alla förvaltningar och bolag för att arbetet ska kunna bli verkningsfullt.

Kontoret har startat ett försöksprojekt i ett område i Skärholmen med snabb sanering i samordning med alla anläggnings- och fastighetsägare.

S

Samtidigt genomförs flera sociala insatser. Kontoret undersöker också möjligheter att starta ytterligare projekt i fler stadsdelar. Staden sanerar klotter för ca 20 mnkr varje år. Kontoret anser att klotter/graffiti på allmän och privat egendom är färg på fel plats som inte är beställd av ägaren och därför är skadegörelse som ska polisanmälas och saneras snabbt.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Efter ett förslag från folkpartiet beslutade kommunstyrelsen att tillsätta en klotterkommission i maj 2002, med tjänstemän från några förvaltningar och bolag. Uppdraget var att

- ? samla och sprida kunskap och forskning om klotterproblematiken
- ? söka och medverka i utvecklingen av nya metoder för att hjälpa ungdomar som fastnar i klotterkulturen att bryta sitt destruktiva beteende
- ? finna metoder för att förhindra nyrekryteringen av klottrare
- ? utreda hur klottersaneringen kan förbättras
- ? se över vilka tekniska lösningar som kan vara användbara för att försvåra klottrandet

Kommissionen lämnade sin rapport i november 2002.

Skol- och kulturrateln har remitterat ärendet Stockholms klotterkommissions rapport 2002-11-01 till socialtjänstnämnden, kulturnämnden, stadsledningskontoret, stadsdelsnämnderna Kista, Farsta och Norrmalm samt gatu- och fastighetsnämnden för yttrande senast 2003-08-29.

Rapporten

Historik

Skadegörelse i form av klotter i Sverige har sedan i början på 1980-talet till stora delar drabbat tunnelbanevagnar, pendeltåg och andra tågvagnar samt närliggande miljöer som stationer och tunnlar. Andra miljöer och ytor är dock på intet sätt förskonade. Husfasader, industrifastigheter, gångtunnlar, betongväggar, anläggningar av olika slag, ytor som ligger mot spår och trafikleder, är hårt ansatta. Genom åren har samhället – kommunerna och andra fastighets- och anläggningsägare – tvingats avsätta allt större resurser till klottersanering.

Stadens resurser

Rapporten tar upp stadens resurser när det gäller sanering. Enligt kommunfullmäktiges beslut 5 juni 2000 bör stadens förvaltningar och bolag sanera sina anläggningar inom en arbetsvecka. Det klarar inte alla förvaltningar och bolag. Kommissionen konstaterar att stadens resurser för sanering av klotter otvetydigt behöver mångdubblas, om stadens policy ska följas. Ytterst och till största delen är det en resursfråga hur väl staden ska klara att bekämpa klottret och alla dess konsekvenser. De senaste två åren

har stadens förvaltningar och bolag sanerat klotter för ca 20 mnkr per år. Alla särredovisar emellertid inte de kostnader man har för klotter jämfört med annan skadegörelse, varför en helt korrekt kostnadsbild är svår att få fram.

Att samla och sprida kunskap och forskning

Det finns ett stort antal forskarrapporter publicerade världen över som behandlar fenomenet klotter och klottrare. För kommissionens räkning har David Shannon vid kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet, sammanställt en forskningsöversikt i ämnet.

Enligt klotterkommissionens rapport råder det brist på såväl kunskap som insikt om klottrats utbredning och följder bland grupper som på ett eller annat sätt borde vara berörda. Med större kunskaper och en ökad insikt om klottrandets allvarliga följder för såväl den enskilde förövaren som för samhället torde också följa en ökad beredvillighet att göra något åt problemet. Kommissionens uppfattning är att det i dag finns en tendens att negligera klotterproblematiken. Att resonera så är, enligt kommissionens mening, att blunda för de negativa följder en klotterkarriär kan få för en ung människa och för de mycket stora resurser samhället årligen tvingas avsätta för sanering m.m.

Att finna nya metoder att hjälpa ungdomar som klottrar samt förhindra nyrekrytering

Knut Sundell vid socialtjänstförvaltningens FoU-enhet har på kommissionens uppdrag genomfört en bearbetning av svaren i den senaste drog- och riskbeteendeundersökningen genomförd bland alla stockholms elever i årskurs 9 och år 2 i gymnasiet våren 2002. Han konstaterar sammanfattningsvis att resultaten visar att klottrande elever som grupp är kraftigt överrepresenterade i alla typer av undersökta problembeteenden.

Kommissionen konstaterar att det krävs tidiga, snabba och tydliga insatser – snabbare lagföring när klottrare åker fast och hjälp att finna andra intressen. Rättsväsendet i form av polis och åklagare måste reagera tydligare och snabbare än i dag. Socialtjänsten och skolan behöver finna tydliga och effektiva former, där ungdomar ges möjlighet att finna andra uttrycksformer än illegalt klotter.

Kommissionen vill framhålla att den inte funnit några belägg för att s.k. legala klotterplank skulle vara en framkomlig väg. Man har inte heller funnit något som talar för att insatser för att förhindra ungdomar att påbörja en klotterkarriär, ska behöva skilja sig från annat förebyggande arbete mot ungdomskriminalitet. Det handlar om tidig upptäckt och tidiga insatser för barn och ungdomar och deras familjer. Det är ett långsiktigt arbete, såväl generellt som i många fall även individuellt.

Hur kan klottersaneringen förbättras?

Kommissionen konstaterar att det först och främst är en resursfråga hur snabbt klotter kan saneras. Staden är själv en stor fastighets- och

S

anläggningsägare. Resurserna varierar dock mellan stadens förvaltningar och bolag. Vissa klarar oftast att uppnå stadens policy med god marginal, andra klarar det delvis eller inte alls.

Det skulle sannolikt gå att få ned kostnaderna något om det gick att uppnå en bättre samordning av insatserna än vad som är fallet i dagsläget. Syftet måste vara en effektivisering av insatserna med snabbare upptäckt, dokumentation, polisanmälan och tillkallande av saneringsfirma. Kommissionen anser att ett försök bör genomföras i ett väl avgränsat geografiskt område i staden. Det skulle vara en fördel om det sker i ett område som har etablerat ett brottsförebyggande råd, som i så fall kunde involveras. Parallellt med en samordning av saneringsinsatserna bör, inom samma försöksområde, ett arbete inledas med att finna metoder för ett intensifierat förebyggande individ- och målgruppsinriktat arbete. Det gäller att i detta arbete fånga upp och låta ungdomar få utlopp för sitt behov av bekräftelse och synliggörande, men i former som inte är skadliga, vare sig för dem själva eller för omgivningen. Detta kräver att personal inom exempelvis skola och socialtjänst, men kanske också frivilliga krafter inom det lokala föreningslivet, involveras.

Tekniska lösningar

Det pågår arbeten på olika håll för att utveckla metoder och finna olika tekniska lösningar för att försvåra klottrarnas framfart. Det handlar om att se över material, utformning och design av byggnader och andra anläggningar och klotterskydd i form av växter, spaljeér och andra anordningar.

Kontorets synpunkter

Klotterkommissionen har gjort en bred genomgång av klotterproblematikens olika sidor. En del förslag har lagts hur klotterproblemet ska kunna minskas.

Gatu- och fastighetskontoret delar kommissionens uppfattning att arbetet måste ske brett med klotterproblemet, både att snabbt sanera och att samordna inom ett område och att samtidigt arbeta med sociala insatser för ungdomar.

Klottret är ett stort problem i Stockholm. I den enkätundersökning, Service i stadsdelen, som utredning och statistikkontoret har genomfört, senast år 2002, framkommer det klart att fler invånare upplever problem med klotter och skadegörelse än vid tidigare undersökningar .

Det är därför oerhört viktigt att stadens förvaltningar och bolag avsätter resurser för arbetet med att minska klottret, annars blir det svårt att göra samordnade saneringsinsatser.

I Skärholmen pågår ett samordningsprojekt, där gatu- och fastighetskontoret, stadsdelsförvaltningen och Svenska bostäder m.fl. ingår i en projektgrupp. Parallellt med samordning av saneringen pågår och planeras flera sociala insatser. Projektgruppen kommer också att bjuda in till

informationsmöte om klotterproblemet till alla som arbetar med barn och ungdomar i Skärholmen och försöka skapa ett gemensamt förhållningssätt till klotter.

Gatu- och fastighetskontoret ska undersöka möjligheterna att starta ytterligare försöksprojekt.

Gatu- och fastighetskontoret delar helt kommissionens uppfattning att det inte finns belägg för att lagliga klotterplank skulle minska det illegala klottret. Klotter/graffiti på allmän och privat egendom är färg på fel plats som inte är beställd av ägaren och därför är skadegörelse som ska polisanmälas och saneras snabbt .

SLUT